

Uitvoeringsagenda Wonen, Zorg en Welzijn 2026 - 2034

Gemeente Weststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Leeswijzer	5
Begrippenlijst	6
1 Samenwerking in de regio	8
1.1 Betrokken partijen	8
1.2 Samenwerkingsstructuur	9
2 Uitvoeringsagenda	11
2.2 Versterken van de sociale basis	12
2.3 Langer zelfstandig thuis	14
2.3 Opvang en uitstroom aandachtsgroepen	19
2.4 Toekomstbestendig woonzorglandschap	23
3 Financiën en monitoring	27
3.1 Financiën	27
3.2 Monitoring	28
Bijlagen	31

Inleiding

In mei 2025 hebben de gemeenten in de regio Zuidoost Fryslân gezamenlijke de visie voor wonen, zorg en welzijn vastgesteld. In deze visie is vastgelegd hoe we willen inspelen op toekomstige ontwikkelingen binnen deze drie nauw met elkaar verbonden domeinen. Met het vaststellen ervan hebben alle betrokken partijen zich gecommitteerd aan een gezamenlijke ambitie. Deze uitvoeringsagenda laat zien hoe we die ambitie in de praktijk gaan brengen.

De regio Zuidoost Fryslân staat, net als andere regio's in Nederland, voor grote opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Door de toenemende levensverwachting en vergrijzing, wonen steeds meer ouderen en mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag langer zelfstandig thuis. Ook mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of psychische aandoening blijven vaker thuis wonen of keren sneller terug na een verblijf in een instelling. Hierdoor groeit de behoefte aan passende woningen en woonomgevingen waar zorg en ondersteuning dichtbij beschikbaar zijn. Tegelijkertijd neemt de druk op de woningmarkt toe en stijgt de vraag naar ondersteuning, terwijl er sprake is van tekorten aan zorgpersoneel en een toenemende belasting van mantelzorgers. Met minder mensen moeten we zorg bieden aan meer inwoners.

Deze ontwikkelingen vragen om nieuwe oplossingen en een andere manier van samenwerken. Een integrale aanpak, waarin gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en andere partners gezamenlijk optrekken, is daarbij noodzakelijk. De beweging van zorg naar gezondheid staat hierin centraal, met welzijn als belangrijke sleutel: we richten ons op het versterken van zelfredzaamheid, sociale samenhang en veerkracht, met passende ondersteuning waar nodig.

Om hier concreet invulling aan te geven, is voor de periode van 2026 tot 2034 deze uitvoeringsagenda opgesteld. Hierin staat waar we mee aan de slag gaan binnen wonen, zorg en welzijn om toe te werken naar de regionale ambitie.

'We willen ervoor zorgen dat inwoners met een zorg- of ondersteuningsbehoefte fijn wonen in de regio Zuidoost Fryslân. Voor hen zijn passende woningen beschikbaar, op een passende locatie met passende zorg en ondersteuning'.

De uitwerking van deze ambitie realiseren we aan de hand van vier pijlers:

1. Krachtige samenleving
2. Toekomstbestendig woon-zorglandschap
3. Langer zelfstandig thuis en voldoende passende woningen
4. Passende woningen en ondersteuning voor aandachtsgroepen

De regionale visie heeft met deze pijlers duidelijke kaders geboden, op basis waarvan nu een uitvoeringsagenda met concrete actiepunten is opgesteld. Per pijler zijn deze actiepunten uitgewerkt op zowel regionaal als lokaal niveau. Hoewel de lokale actiepunten in grote lijnen overeenkomen tussen de regiogemeenten, bestaan er nog altijd lokale nuanceverschillen. Daarom heeft iedere gemeente een eigen uitvoeringsagenda. De regionale actiepunten zijn gelijk en worden gezamenlijk opgepakt.

Met deze uitvoeringsagenda werken we toe naar een samenhangende en uitvoerbare aanpak die bijdraagt aan sterke en leefbare dorpen, passende huisvesting en toegankelijke ondersteuning voor al onze inwoners. De agenda geeft richting aan de beweging die nodig is om wonen, zorg en welzijn beter met elkaar te verbinden en toekomstbestendig te organiseren.

Leeswijzer

De uitvoeringsagenda is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de regionale samenwerking en de bijbehorende samenwerkingsstructuur.
- Hoofdstuk 2 vormt de kern en bevat per pijler de lokale en regionale actiepunten. Dit hoofdstuk is per gemeente verschillend vanwege de gemeente specifieke uitwerking van de lokale acties.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de financiële onderbouwing en de manier waarop de uitvoeringsagenda wordt gemonitord.
- De overige hoofdstukken zijn gezamenlijk opgesteld.

Begrippenlijst

Algemene begrippen

Aandachtsgroepen

Aandachtsgroepen zijn inwoners voor wie (weer) zelfstandig wonen extra moeilijkheden met zich meebrengt. Het gaat om personen met een huisvestingsvraag én een zorg- en/of ondersteuningsvraag, zoals mensen met een psychische kwetsbaarheid of een beperking, waaronder inwoners die na een verblijf in een beschermde woonvorm zelfstandig gaan wonen.

Doelgroepen

Met doelgroepen bedoelen we groepen inwoners met vergelijkbare woon-, zorg- en ondersteuningsbehoeften. Het gaat onder andere om ouderen, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, mensen met psychische problematiek en andere aandachtsgroepen. Per doelgroep verschilt de vraag naar passende huisvesting, zorg, en ondersteuning.

Samenleving

Met samenleving bedoelen wijde onderlinge verbondenheid tussen inwoners, waarbij inwoners elkaar ontmoeten, samenwerken, elkaar ondersteunen en verantwoordelijkheid nemen om als gemeenschap samen redzaam te zijn. Een sterke samenleving draagt bij aan het gezond en langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Sociale basis

De sociale basis bestaat uit informele netwerken die worden aangevuld en ondersteund door de lokale overheid, organisaties en voorzieningen. Hierdoor krijgen inwoners ruimte om sociale verbindingen aan te gaan, wat bijdraagt aan hun welzijn. Onder het versterken van de sociale basis vallen uiteenlopende activiteiten op het gebied van preventie, welzijn, ontmoeting en het stimuleren van zelf- en samenredzaamheid.

Regio Zuidoost Fryslân (ZOF)

Samenwerking tussen de gemeenten Heerenveen, Opsterland, Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Smallingerland.

Wet- en regelgeving

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wet langdurige zorg is bedoeld voor mensen die permanent intensieve zorg of toezicht nodig hebben, bijvoorbeeld door een ernstige lichamelijke beperking, verstandelijke beperking of dementie. De Wlz regelt langdurige en zware zorg, vaak in een instelling of een zorggeschikte woonvorm.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning richt zich op het ondersteunen van inwoners zodat zij zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor voorzieningen zoals huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en woningaanpassingen.

Zorgverzekeringswet (Zvw)

De Zorgverzekeringswet regelt medische zorg zoals huisartsenzorg, ziekenhuiszorg en wijkverpleging. De Zvw is gericht op genezing, verzorging en verpleging die van tijdelijke of structurele aard kan zijn.

Verschillende woningtypen

Mantelzorgwoningen

Mantelzorgwoningen zijn zelfstandige woonruimten die bedoeld zijn voor mantelzorgers of zorgontvangers, waarbij mantelzorg centraal staat. Deze woningen bevinden zich op hetzelfde perceel als de hoofdwooning en maken het mogelijk om zorg en ondersteuning dichtbij te organiseren, zonder dat de zelfstandigheid volledig verloren gaat.

Pré-mantelzorgwoningen

Prémantelzorgwoningen zijn woningen die vooruitlopend op een toekomstige mantelzorgsituatie worden gerealiseerd. Dit maakt mogelijk dat inwoners al dicht bij elkaar wonen wanneer wordt verwacht dat binnen tien jaar sprake zal zijn van mantelzorg.

Levensloopbestendige woningen

Levensloopbestendige woningen zijn woningen die geschikt zijn voor bewoning in alle levensfasen. Ze zijn zo ingericht dat aanpassingen bij veranderende omstandigheden, zoals een afnemende mobiliteit of toenemende zorgvraag, beperkt of niet nodig zijn. Dit maakt het mogelijk om langer zelfstandig in dezelfde woning te blijven wonen.

Nultredenwoningen

Nultredenwoningen zijn woningen die geschikt zijn voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. De woning is zowel intern als extern toegankelijk. Dat houdt in dat je de woning kunt bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat keuken, badkamer, toilet en minimaal één slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk).

Geclusterd wonen

Bij geclusterd wonen gaat het om woningen die deel uitmaken van een complex of groep van minimaal 12 woningen die speciaal bestemd zijn voor ouderen. De woningen zijn levensloopbestendig (ze voldoen aan dezelfde kenmerken als nultredenwoningen). De inrichting van het complex is bij voorkeur dementievriendelijk en gericht op sociaal contact en gemeenschapsgevoel. Er is een ontmoetingsruimte in pandig of op maximaal 500 meter loopafstand.

Zorggeschikte woningen

Zorggeschikte woningen zijn zelfstandige woningen in een geclusterde woonvorm die zo ingericht zijn dat hier goed verpleegzorg geleverd kan worden. Zorggeschikte woningen gelden als alternatief voor traditionele verpleeghuisplekken. Ze zijn rolstoel- of rollatorgeschikt, hetgeen blijkt uit voldoende ruimte bij de entree, in de toiletruimte en in de badkamer. Ze kunnen onderdeel zijn van een complex waar alle bewoners gebruik maken van Wlz-zorg (bijvoorbeeld traditionele verpleeghuisplekken of een kleine kleinschalige woonvorm voor mensen met dementie), of van een geclusterde woonvorm waar ook mensen zonder Wlz-indicatie wonen.

1 | Samenwerking in de regio

Bij de uitvoeringsagenda zijn verschillende partijen betrokken. Zij hebben, elk vanuit hun eigen rol, verantwoordelijkheden ten aanzien van de actiepunten. Hieronder is aangegeven welke partijen bij de uitvoeringsagenda betrokken zijn en welke rol zij vervullen.

1.1 Betrokken partijen

Gemeente (lokaal)

- Regie voeren op de uitvoering en voortgang van de uitvoeringsagenda.
- Vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid en concrete acties.
- Regie voeren op ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, inclusief het sturen op passende woningbouw en woonvormen.
- Onderhouden en versterken van de samenwerking met woningcorporaties, particuliere projectontwikkelaars en zorgaanbieders.
- Verbinden van wonen, zorg en welzijn op lokaal niveau en bewaken van de integraliteit.
- Signaleren van knelpunten en bijsturen waar nodig.
- Afstemmen en samenwerken met gemeenten binnen de regio Zuidoost Fryslân.

Gemeenten regio ZOF

- Uitvoering van de regionale actiepunten door werkgroepen.
- Bevorderen van kennisdeling en onderlinge samenwerking.
- Afstemmen met regionale partners zoals het zorgkantoor, woningcorporaties en zorgaanbieders.
- Monitoren van regionale ontwikkelingen en gezamenlijke voortgang.

Woningcorporaties

- Realiseren, verhuren en onderhouden van betaalbare (sociale) huurwoningen.
- Ontwikkelen en beheren van zorggeschikte woningen en geclusterde woonvormen.
- Bijdragen aan een evenwichtige spreiding van doelgroepen over wijken en dorpen.
- Samenwerken met gemeenten en zorg- en welzijnspartners bij initiatieven op het gebied van wonen en zorg.

Projectontwikkelaars

- Ontwikkelen en realiseren van woningen en woonconcepten die aansluiten bij de behoefte van ouderen en aandachtsgroepen.
- Samenwerken met gemeenten en woningcorporaties bij gebiedsontwikkeling en woningbouwprojecten.
- Bijdragen aan innovatieve en toekomstbestendige woonoplossingen.
- Rekening houden met duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid.

Welzijnsorganisaties

- Versterken van de sociale basis en de samenleving.
- Bevorderen van ontmoeting, informele ondersteuning en participatie.
- Samenwerken met zorgaanbieders, woningcorporaties en gemeenten om preventie en zelfredzaamheid te versterken.

Zorgkantoor

- Borgen van beschikbaarheid en continuïteit langdurige zorg (Wlz).
- Afstemmen van zorgcapaciteit op regionale en lokale woonontwikkelingen.
- Samenwerken met gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties aan een passend woonzorglandschap. Afhankelijk van het vraagstuk kan het zorgkantoor een faciliterende rol vervullen en/of financieel bijdragen aan domeinoverstijgende samenwerking.

Zorgorganisaties

- Leveren van passende zorg en ondersteuning aan inwoners.
- Meedenken over de inrichting van het woon, zorg- en welzijnslandschap.
- Bijdragen aan innovatie en de verschuiving naar zorg dichterbij huis.
- Signaleren wanneer de zorg onder druk komt te staan en hier actief op inspelen door andere partijen te betrekken.

1.2 Samenwerkingsstructuur

Samenwerking tussen de regiogemeenten

De vijf regiogemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie en voortgang van de gezamenlijk visie en uitvoeringsagenda. De lokale actiepunten vallen onder de verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten; voor regionale actiepunten dragen de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid.

De regionale samenwerking is gericht op het bewaken van de gezamenlijke visie, het uitwisselen van informatie en het sturen op de uitvoering van regionale actiepunten. Gemeenten versterken elkaar door kennis en ervaringen te delen en door samenhang te borgen tussen lokale en regionale initiatieven.

Regionale actiepunten worden uitgevoerd binnen thematische werkgroepen, bestaande uit beleidsadviseurs van de deelnemende gemeenten. Deze werkgroepen zijn verantwoordelijk voor uitvoering en monitoring en leggen periodiek verantwoording af in regionaal verband.

Bestuurlijke sturing vindt plaats via het bestuurlijk overleg Wonen/Zorg, waarin de betrokken wethouders gezamenlijk de voortgang bespreken en richting geven aan de regionale samenwerking. Ieder college stelt de uitvoeringsagenda afzonderlijk vast en blijft verantwoordelijk voor besluitvorming binnen de eigen gemeente, inclusief de prioritering van lokale projecten actiepunten en regionale projecten met lokale impact.

Samenwerking met betrokken partijen

Voor de realisatie van de uitvoeringsagenda is samenwerking met betrokken partijen, zoals woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en andere stakeholders, belangrijk. Deze samenwerking wordt per thema en actiepunt georganiseerd en sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande overlegstructuren en prestatieafspraken. Afhankelijk van het onderwerp en de fase worden partijen betrokken bij de plannen.

Duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en betrokkenheid zorgen voor een goede samenwerking en versterken de uitvoeringskracht van de agenda.

Samenvattend ziet de samenwerkingsstructuur van de regio er als volgt uit:

Groep	Wie	Verantwoordelijkheid	Doel
Bestuurders ↓ ↑	Bestuurders regiogemeenten, zorgkantoor, woningcorporaties en zorgaanbieders	Besluitvorming, koersbepaling, samenwerking bevorderen.	Richting bepalen
Beleidsadviseurs ↓ ↑	Projectleider en beleidsadviseurs wonen en zorg gemeenten ZOF	Voortgang uitvoeringsagenda bewaken, advisering bestuurders, initiëren en coördineren regionale projecten.	Proces regisseren
Werkgroep per regionaal actiepunt	Beleidsadviseurs wonen en zorg gemeenten ZOF, woningcorporaties, zorgaanbieders, projectontwikkelaars, zorgkantoor	Per actiepunt een werkgroep. Zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van de agenda en koppelen terug in regio verband.	Actiepunten uitvoeren

2 | Uitvoeringsagenda

In de uitvoeringsagenda staat welke acties worden uitgevoerd, welk resultaat wordt verwacht, wie erbij betrokken zijn en wanneer dit gebeurt.

Hiermee wil de gemeente de ambities uit de visie behalen. Voor elke pijler is een apart programma gemaakt.

Naast de lokale uitvoeringsagenda voor Weststellingwerf is er een regionale uitvoeringsagenda voor de regio Zuidoost-Fryslân. Hierin zijn activiteiten en projecten opgenomen die de vijf gemeenten gezamenlijk oppakken. Dit is ontwikkeld in samenwerking met onze partners, waaronder de woningcorporaties, zorgorganisaties, het zorgkantoor en regionale samenwerkingsverbanden.

De activiteiten in de uitvoeringsagenda pakken we op, op basis van de volgende uitgangspunten:

- Met de uitvoeringsagenda brengen we meer focus, samenhang en uitvoeringskracht aan. Per pijler zijn concrete actiepunten opgenomen waarin is vastgelegd:
- We werken zo veel mogelijk samen met inwoners, professionals, lokale initiatieven, organisaties, verenigingen en andere partijen.
- Per dorp of wijk bepalen we wat nodig is, omdat dit kan verschillen.
- We gebruiken wat er al is en versterken dit.
- We kijken naar wat wél mogelijk is en stappen daarvoor als dat nodig is over de grenzen van onze eigen organisatie(s) heen. Waarbij wonen in de basis bij de corporaties ligt en zorg bij de zorgverleners.

Op de volgende pagina's is de uitvoeringsagenda per pijler uitgewerkt.

2.2 Versterken van de sociale basis

De zorg verandert. Dit komt door verschillende factoren. Zo zijn er steeds minder werkende mensen, dus ook minder zorgmedewerkers. Mensen blijven langer thuis wonen, waarmee de vraag naar zorgmedewerkers juist alleen maar toeneemt. Daarnaast zijn er steeds minder mantelzorgers. Daarom willen we de sociale basis – onze gemeenschap – sterker maken. We willen dat inwoners elkaar vaker ontmoeten, samenwerken en helpen.

Als mensen elkaar beter kennen en steunen, kunnen we samen meer aan. Dat is versterken van de sociale basis.

Voor de toekomst is deze ontwikkeling heel belangrijk, we hebben meer informele zorg nodig: hulp van burens, vrienden en familie.

Nu zorgen vooral mensen tussen de 50 en 65 voor anderen. Maar deze groep wordt kleiner, terwijl het aantal oude ouderen (85-plussers) juist groeit. Dit noemen we dubbele vergrijzing. De groep ouderen wordt groter en het aantal oudere ouderen wordt steeds groter. Daarom moeten we nú in actie komen met als doel een gemeenschap die klaar is voor de toekomst, die samenredzaam is en elkaar helpt als het nodig is. Met de acties hieronder gaan we dat waarmaken.

Wat gaan we doen?	Betrokkenen	Tijdspad	Doel
Sociale basis in de dorpen Actie: We doen een pilot voor het uitvoeren van een dorpsbelevingsonderzoek. We bespreken met team samenlevingsopbouw welk dorp hiervoor geschikt is. Hierbij verzamelen we relevante data en voeren we gesprekken met inwoners en lokale organisaties om de behoeften en kansen in het dorp in kaart te brengen. We gebruiken de resultaten van het onderzoek als basis om gerichte acties en initiatieven te ontwikkelen die de sociale basis versterkt. We stellen met het dorp een actieplan op.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporatie, zorgpartijen, inwoners, stichtingen, verenigingen	We starten in 2026 met een pilot in een nader te bepalen dorp. Per dorp gaan we uit van +/- zes maanden voor het dorpsbelevingsonderzoek	Er ontstaat een duidelijk en gedragen beeld van wat elk dorp nodig heeft om de sociale basis te versterken. Dit werken we gezamenlijk met het dorp uit in een actieplan per dorp.
Activiteitsaanbod en ontmoetingsplekken Actie: We brengen het activiteitsaanbod beter onder de aandacht en benutten bestaande ontmoetingsplekken en activiteiten beter. We onderzoeken op welke manier we inwoners het	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Dorpsbelangen, inwoners	Doorlopend	Inwoners weten wat voor activiteiten er waar te doen zijn in hun leefomgeving/dorp in de gemeente. Ook kunnen inwoners elkaar laagdrempelig ontmoeten op plekken in het dorp.

beste kunnen bereiken. Dit kan onder andere met behulp van de dorpsapp Bij Ons.			
Vergroten bewustzijn inwoners (Regionaal) Actie: We stimuleren inwoners om actief na te denken over de inrichting van hun oude dag door gerichte bewustwordingscommunicatie. We sluiten aan bij wat er al is. ▪ We betrekken eerstelijnszorg (huisarts, fysiotherapeut), dorpsbelangen, Vereniging Kleine Dorpen, woningcorporaties en gemeentelijke kanalen om ouderen gericht te bereiken. ▪ We ontwikkelen en verspreiden duidelijke informatie via folders, campagnes en gemeentelijke communicatie bij sleutelmomenten (zoals AOW-leeftijd). ▪ We gaan actief de wijk in, organiseren gesprekken en benoemen het thema op bijeenkomsten zoals jaarvergaderingen om bewustwording te vergroten.	Wie gaan het doen? Gemeenten Wie gaan er helpen? Corporaties, zorgpartijen, inwoners, Gebiedsteam, Vereniging Klein Dorpen, dorpsbelangen	2026 van start	Inwoners zijn bewust van de keuzes die ze kunnen/moeten maken voor hun oude dag. Dit leidt tot beter voorbereide inwoners, minder druk op de zorg en huisvesting op de korte termijn, en een grotere mate van zelf- en samenredzaamheid op latere leeftijd.

2.3 Langer zelfstandig thuis

De overheid wil dat mensen met een zorgvraag langer thuis blijven wonen. Daardoor zijn er steeds meer mensen die alleen wonen en niet naar een zorginstelling kunnen. Wij willen ervoor zorgen dat deze mensen goed en verantwoord thuis kunnen blijven wonen. Daarvoor zijn genoeg geschikte woningen nodig die passen bij hun wensen. Nu zijn er te weinig van deze levensloopbestendige woningen.

Vooraf geclusterde sociale huurwoningen zijn vaak oud en minder aantrekkelijk voor ouderen. We willen juist inzetten op woningen die geschikt zijn voor jong en oud, bijv. levensloopbestendig. Hierdoor krijgen we een gezonde mix in de wijk.

In de regio Zuidoost Fryslân is er veel vraag naar koopwoningen die geschikt zijn voor zorg, zoals nultreden- en geclusterde woningen. Wij willen hierop inspelen met moderne woonvormen, met ontmoetingsplekken en voorzieningen in de buurt. Zo zorgen we dat het woningaanbod beter past bij wat ouderen nodig hebben. Onze acties richten zich op het vergroten en verbeteren van dit aanbod.

Wat gaan we doen?	Betrokkenen	Tijdspad	Doel
Onderzoek toekomstige woonvormen en vergroten bewustzijn inwoners Actie: - We voeren gesprekken met inwoners om bewustwording in langer zelfstandig thuis wonen te vergroten en inzicht te krijgen in welke woonvormen er over 3, 5 en 10 jaar nodig zullen zijn. Deze input gebruiken we om woonbeleid en initiatieven te ontwikkelen. - Ten behoeve van het Volkshuisvestelijk Programma laten wij door (een nader te bepalen partij) een woonbehoefteonderzoek voor de gemeente Weststellingwerf uitvoeren. Hiermee willen we inzicht krijgen in onder andere de huidige woonsituatie, woonwensen en verhuisgedrag van inwoners.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Inwoners, onderzoeksbureau	2026-2027	Ouderen zijn bewust van de keuzes die ze maken in de toekomst. Daarnaast hebben we voldoende inzicht in de toekomstige woonbehoefte om keuzes te kunnen maken in woonbeleid en de ontwikkeling van initiatieven.
Verkennd gesprek makelaars	Wie gaan het doen? Gemeente	Doorlopend	We hebben beter inzicht in de verhuisbewegingen van onze inwoners en

Actie: We organiseren een verkennend gesprek met makelaars die in gemeente Weststellingwerf zijn gevestigd of in afgelopen jaren meer dan vijf woningen in onze gemeente hebben verkocht. Hiermee willen we inzicht krijgen in de verhuisbewegingen van onze inwoners en of het aanbod overeenkomt met de vraag.	Wie gaan er helpen? Makelaars		weten of het aanbod past bij de vraag. We hebben een beter beeld van de doorstroming binnen de particuliere koopsector van onze gemeente.
Proefwonen collectief wonen organiseren Actie: Door middel van een dorpsbelevingsonderzoek (zie pijler versterken van de sociale basis) onderzoeken we of er behoefte is onder 70-plussers aan proefwonen*. Als deze behoefte er is, dan onderzoeken we de mogelijkheden om proefwonen te faciliteren. Hiermee willen we doorstroming stimuleren. * Met proefwonen bedoelen we dat onze oudere inwoners een woonvorm kunnen ervaren voordat ze definitief verhuizen. Hiermee maken we de overstap aantrekkelijker en verlagen we de drempel voor verhuizen.	Wie gaan het doen? Gemeenten Wie gaan er helpen? Inwoners En om mogelijk te faciliteren: verhuurders (corporaties en particulier)	2026 van start (parallel aan dorpsbelevingsonderzoeken)	Zowel ouderen als de gemeente krijgen inzicht in hoe collectief wonen wordt ervaren door ouderen. De gemeente kan hierdoor de woonvormen nog beter laten aansluiten op de behoefte waardoor ouderen sneller bereid zijn te verhuizen naar deze collectieve woonvormen. Hiermee wordt doorstroming beter gestimuleerd.
Toevoegen geschikte woningen voor ouderen Actie:	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, ontwikkelaars	Doorlopend	Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor ouderen. Op deze manier kunnen ouderen in onze gemeente blijven wonen.

▪ We brengen in kaart of de complexen die in de bestaande woningvoorraad zijn aangemerkt als geclusterde woningen, ook daadwerkelijk aan alle daarvoor geldende criteria voldoen, of met aanpassingen kunnen gaan voldoen. ▪ We zorgen in de plancapaciteit voor de toevoeging van nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen passend bij de aard en schaal van de dorpen en passend bij de vraag (die onder andere uit het woonbehoefteonderzoek blijkt).			
Toevoegen woningen rond bestaande zorginfrastructuur Actie: We zetten waar mogelijk in op het realiseren van woningen rond bestaande zorginfrastructuur en voorzieningen zoals huisarts, fysio en ontmoetingsplekken. Vooral als het gaat om kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en zorgbehoevenden.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, ontwikkelaars, zorgpartijen	Doorlopend	Kwetsbare inwoners kunnen een woning vinden dicht bij bestaande voorzieningen passend bij de aard en schaal van het dorp.
Onconventioneel wonen (Regionaal) Actie: In regionaal verband verkennen we de mogelijkheden voor onconventioneel wonen en brengen we in kaart welke locaties daarvoor geschikt kunnen zijn. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt. Onconventioneel wonen zijn woonvormen die afwijken van het traditionele	Wie gaan het doen? Gemeenten Wie gaan er helpen? Zorgorganisaties en corporaties	Start 2026	Er is maatwerk toegepast om te kunnen voldoen aan de behoefte aan een prikkelarme woonomgeving, voor diegene voor wie een reguliere woning niet passend is.

woningaanbod en bedoeld zijn voor inwoners met onbegrepen gedrag, die behoefte hebben aan een rustige woonomgeving. Omdat de doelgroep per gemeente relatief klein wordt geschat, pakken we dit regionaal op.			
---	--	--	--

2.3 Opvang en uitstroom aandachtsgroepen

In de regio Zuidoost Fryslân willen we een blijvende oplossing bieden voor mensen die extra hulp nodig hebben en zelfstandig willen wonen. We willen zorgen voor genoeg betaalbare sociale huurwoningen voor deze groepen. Zo verlagen we de druk op de woningmarkt en krijgen ook andere woningzoekenden meer kans. Mensen met een beperking of psychische problemen zijn vaker afhankelijk van de goedkoopste huurwoningen. De vraag naar deze woningen groeit, maar er komen steeds minder woningen vrij. Ook kan het samenwonen van veel mensen met extra hulp in één buurt zorgen voor veel druk op de leefbaarheid in de buurt. We hebben daarom oog voor de draagkracht en draaglast in de wijk.

We willen dit oplossen door beter samen te werken met gemeenten en woningcorporaties. Zo krijgen we meer inzicht in welke woningen beschikbaar zijn en kunnen we deze beter verdelen. Ook willen we zorgen voor een goede start voor mensen die zelfstandig gaan wonen. Dat helpt hen om stabiel te blijven en voorkomt dat ze lang in tijdelijke woningen moeten blijven. Met deze aanpak zorgen we ervoor dat mensen met extra hulp makkelijker een passende woning vinden, de druk op de woningmarkt afneemt en buurten leefbaar blijven.

Wat gaan we doen?	Betrokkenen	Tijdspad	Doel
Zachte landing organiseren Actie: ▪ We zorgen voor een zachte landing bij uitstroom uit beschermd wonen, GGZ of detentie volgens de afspraken in het convenant Weer Thuis. Bij ingang van de urgentieverordening kijken we hoe dit aansluit bij de afspraken uit het convenant Weer Thuis. ▪ We zorgen voor passende begeleiding aan aandachtsgroepen die aansluit bij de individuele behoeften, zodat zij stabiel kunnen blijven wonen en integreren in de wijk of het dorp. ▪ We zorgen voor voldoende geschikte woningen zodat aandachtsgroepen ook een geschikte woning kunnen vinden in onze gemeente.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, zorgpartijen, inwoners	2026 (parallel aan ingang van de Wet versterking regie volkshuisvesting en de daar bijhorende urgentieverordening)	De uitstroom uit een zorginstelling verloopt soepeler en met meer duidelijkheid voor alle betrokkenen wat leidt tot meer vertrouwen en draagvlak binnen de gemeenschap. Het woningaanbod sluit beter aan bij de behoeften van aandachtsgroepen.

Creëren van tussenvorm tussen thuis wonen en beschermd wonen Actie: We onderzoeken de mogelijkheden voor een tussenvorm tussen thuis wonen en beschermd wonen. Het betreft thuiswonende jongeren tot 30 jaar die zich in een thuissituatie bevinden die niet passend is, maar die niet in aanmerking komen voor beschermd wonen. We willen hiermee voorkomen dat deze doelgroep op straat belandt of terecht komen in een kostbare beschermd wonen setting.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Zorgpartijen die ambulante begeleiding bieden, verhuurder(s) van mogelijke locatie(s)	2^e helft 2026, oriënterend gesprek binnen de gemeente, tussen wonen en gebiedsteams	We hebben verkennende gesprekken gehad met partijen. Bij voldoende draagvlak intern en bij externe partijen, maken we werkafspraken met de verhuurder van een geschikte locatie en een zorgpartij die ambulante begeleiding biedt.
Proefwonen collectief wonen organiseren Actie: Door middel van een dorpsbelevingsonderzoek (zie pijler versterken van de sociale basis) onderzoeken we of er behoefte is onder 70-plussers aan proefwonen*. Als deze behoefte er is, dan onderzoeken we de mogelijkheden om proefwonen te faciliteren. Hiermee willen we doorstroming stimuleren. * Met proefwonen bedoelen we dat onze oudere inwoners een woonvorm kunnen ervaren voordat ze definitief verhuizen. Hiermee maken we de overstap aantrekkelijker en verlagen we de drempel voor verhuizen.	Wie gaan het doen? Gemeenten Wie gaan er helpen? Inwoners En om mogelijk te faciliteren: verhuurders (corporaties en particulier)	2026 van start (parallel aan dorpsbelevingsonderzoeken)	Zowel ouderen als de gemeente krijgen inzicht in hoe collectief wonen wordt ervaren door ouderen. De gemeente kan hierdoor de woonvormen nog beter laten aansluiten op de behoefte waardoor ouderen sneller bereid zijn te verhuizen naar deze collectieve woonvormen. Hiermee wordt doorstroming beter gestimuleerd.

Toevoegen geschikte woningen voor ouderen Actie: ▪ We brengen in kaart of de complexen die in de bestaande woningvoorraad zijn aangemerkt als geclusterde woningen, ook daadwerkelijk aan alle daarvoor geldende criteria voldoen, of met aanpassingen kunnen gaan voldoen. ▪ We zorgen in de plancapaciteit voor de toevoeging van nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen passend bij de aard en schaal van de dorpen en passend bij de vraag (die onder andere uit het woonbehoefteonderzoek blijkt).	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, ontwikkelaars	Doorlopend	Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor ouderen. Op deze manier kunnen ouderen in onze gemeente blijven wonen.
Toevoegen woningen rond bestaande zorginfrastructuur Actie: We zetten waar mogelijk in op het realiseren van woningen rond bestaande zorginfrastructuur en voorzieningen zoals huisarts, fysio en ontmoetingsplekken. Vooral als het gaat om kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en zorgbehoevenden.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, ontwikkelaars, zorgpartijen	Doorlopend	Kwetsbare inwoners kunnen een woning vinden dicht bij bestaande voorzieningen passend bij de aard en schaal van het dorp.
Onconventioneel wonen (Regionaal) Actie:			

In regionaal verband verkennen we de mogelijkheden voor onconventioneel wonen en brengen we in kaart welke locaties daarvoor geschikt kunnen zijn. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt. Onconventioneel wonen zijn woonvormen die afwijken van het traditionele woningaanbod en bedoeld zijn voor inwoners met onbegrepen gedrag, die behoefte hebben aan een rustige woonomgeving. Omdat de doelgroep per gemeente relatief klein wordt geschat, pakken we dit regionaal op.			
---	--	--	--

2.4 Toekomstbestendig woonzorglandschap

De sociale basis kan helpen om de druk op de zorg te verminderen, maar het vervangt geen professionele zorg als die nodig is. We willen een toekomst maken waarin wonen en zorg goed geregeld zijn. Daarbij is het belangrijk dat alle betrokken partijen goed samenwerken. Denk aan zorgorganisaties, woningcorporaties, mensen die zorg nodig hebben en hun families.

Deze samenwerking moet over verschillende regels en geldstromen heen gaan, zoals de Wet langdurige zorg (Wlz), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Alleen dan kunnen we oplossingen vinden die goed werken en efficiënt zijn.

Door goed af te stemmen, zorgen we dat de juiste zorg op de juiste plek komt, door de juiste zorgverlener.

Samenwerken voorkomt dubbel werk en zorgt dat geld en middelen slimmer en efficiënter worden gebruikt.

We kiezen daarom voor een aanpak per wijk en willen beschikbare zorg slimmer inzetten.

Zo zorgen we voor goede zorg én sterke buurten.

Wat gaan we doen?	Betrokkenen	Tijdspad	Doel
Mogelijkheden centreren zorg op ontmoetingsplekken onderzoeken Actie: We onderzoeken de mogelijkheden om zorg te concentreren op zogenaamde ontmoetingsplekken. Zo kan zorg 'gehaald' worden, ook in dorpen waar het voorzieningenniveau relatief lager ligt. Op deze manier behouden en verbeteren we ook de bereikbaarheid van de huisarts.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Zorgpartijen,	2026	We hebben onderzocht of het mogelijk is om zorg te concentreren op ontmoetingsplekken. Wanneer dit mogelijk is, werken we dit verder concreet uit.
Onderzoeken mogelijkheden voor mantelzorgwoningen Actie: We onderzoeken de mogelijkheden om (pre)mantelzorgwoningen binnen de bestaande voorraad op verantwoorde wijze toe te voegen. Na een eventuele wetswijziging is het wellicht ook mogelijk om familiewoningen tijdelijk op eigen erf te plaatsen zonder dat er al sprake is van een zorgvraag. En ook hier geldt, dit doen we op verantwoorde wijze.	Wie gaan het doen? Gemeente Wie gaan er helpen? Corporaties, thuiszorgorganisaties, inwoners	2027	We hebben helder in beeld wat de mogelijkheden zijn rondom (pre)mantelzorgwoningen. Daarna past het mogelijk een snelle oplossing voor het woningtekort.

Efficiënter inzetten van zorg en ondersteuning We besteden de ondersteuning vanuit de Wmo in OWO verband aan. Met de nieuwe inkoop stimuleren we onderlinge samenwerking tussen aanbieders en werken we toe naar meer algemene en voorliggende voorzieningen. Hierbij willen we waar mogelijk domein overstijgend samenwerken.	Wie gaan het doen? Gemeenten, zorgpartijen	2025 (aansluitend bij proces Wmo-aanbesteding)	Professionele zorg blijft beschikbaar voor wie het écht nodig heeft, terwijl we andere vormen van hulp en ondersteuning dichtbij en samen in het dorp organiseren. Hiermee dragen we bij aan de transformatie van zorg naar gezondheid.
Verkennen Lang Leven Thuis concept (Regionaal) Actie: We hebben als regiogemeenten en samen met stakeholders besloten om aan de slag te gaan met het Lang Leven Thuis concept. Samen met de regiogemeenten, corporaties, zorg- en welzijnsorganisaties bespreken en verkennen we de implementatie van het concept en zetten we de eerste stappen richting uitvoering (denk aan werkafspraken met locatie, corporatie en zorgpartij). *Lang Leven Thuis is een vernieuwend woonzorgconcept waarbij bewoners, met een vast team van één corporatie, één zorgorganisatie, één welzijnsorganisatie en de gemeente samenwerken aan één gedeelde ambitie: langer zelfstandig wonen in een sterke, zorgzame gemeenschap. Bewoners staan centraal en spelen een actieve rol in het complex	Wie gaan het doen? Regio Zuidoost Fryslân: gemeente Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Smallerland Wie gaan er helpen? Corporaties, zorgpartijen, aanbieders van welzijn.	Bespreken en verkennen van de implementatie van het concept in 2026.	We hebben de eerste stappen richting uitvoering gezet, samen met de regiogemeenten, corporaties, zorg- en welzijnsorganisaties.

waar zij wonen, ondersteund door een herkenbaar team en een Langer Thuiscoach.			
Beschikbaarheid huisartsenzorg (Regionaal) Actie: Om onze visie op wonen, zorg en welzijn te realiseren, is de beschikbaarheid van huisartsenzorg heel belangrijk. We werken en denken mee om ervoor te zorgen dat er voldoende huisartsen zijn en dat deze evenwichtig over de gemeente en in de regio zijn verdeeld. Hiervoor zetten we een eerste stap om met Dokterszorg te verkennen of en in hoeverre de landelijke handreiking 'Huisvesting huisartsen en gezondheidscentra 2.0' in onze gemeente en regio kan worden toegepast. En wie welke rol daarin neemt.	Wie gaan het doen? Regio Zuidoost Fryslân: gemeente Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Smallingerland Wie gaan er helpen? HAGRO, Dokterszorg, Zorgverzekeraar, ROS	2026	Optimaliseren van de beschikbaarheid van huisartsenzorg in onze gemeente en in de regio.
Uitbreiden tijdelijke opvangplekken Respijtzorg (Regionaal) Actie: Respijtzorg is de tijdelijke overname van zorgtaken van een mantelzorger door professionals of vrijwilligers. Het doel is om mantelzorgers en zwaardere zorg (tijdelijk) te ontlasten. We starten met een verkennend onderzoek hoe en waar respijtzorg plek kan krijgen in het regionale zorglandschap en wat dit voor de verschillende gemeentes en andere betrokken partijen betekent.	Wie gaan het doen? Regio Zuidoost Fryslân: gemeente Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Smallingerland Wie gaan er helpen? Regionale zorgorganisaties, ziekenhuis, huisartsen, zorgkantoor		Er zijn laagdrempelige opvangplekken voor respijtzorg die op afroep en op korte termijn beschikbaar zijn voor zorgvragers. Met als doel mantelzorgers tijdelijk te ontlasten.

3 | Financiën en monitoring

3.1 Financiën

Lokaal

De activiteiten in de uitvoeringsagenda zijn niet één op één te vertalen naar vereiste financiering. Daarvoor is nog verdere concretisering noodzakelijk. Dit gaan we de komende periode verder uitwerken. We houden daarbij rekening met keuzes die een bijdrage leveren aan de financiële haalbaarheid en beheersbaarheid. Zo zetten we in op preventie, samenwerking en het slim gebruiken van voorzieningen. We verwachten niet dat we alles tegelijk kunnen gaan uitvoeren. We zullen moeten kiezen en prioriteren. Moeten we extra kosten maken? Dan zullen we dit voorleggen aan het college van B&W en de gemeenteraad via de gebruikelijke route. Of wellicht zijn er andere financieringsbronnen beschikbaar zoals: Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) of vanuit het Zorgkantoor.

Regionaal

Regionaal samenwerken vraagt om duidelijke financiële afspraken. Hoe gezamenlijke activiteiten en projecten worden gefinancierd wordt bepaald in de bestuurlijke overleggen van de wethouders wonen en zorg. Dit kan bijvoorbeeld een communicatiecampagne zijn om doorstroming te bevorderen maar ook een projectleider of aanjager op een bepaald thema uit de uitvoeringsagenda. Een dergelijk functie wordt in gelijke delen verdeeld over de gemeenten van de regio. Regionale actiepunten die ook lokaal financiële gevolgen hebben, worden door het college van B&W en de gemeenteraad vastgesteld van de gemeente die het betreft. Hoewel de uitvoering van deze actiepunten regionaal is georganiseerd is het mogelijk dat de betreffende doelgroep afkomstig is uit een andere gemeente. In dat geval worden de kosten gedragen door de gemeente van herkomst.

Wellicht willen we, regionaal, een projectleider inhuren die op lokaal overstijgende thema's—zoals onconventioneel wonen, respijtzorg, voorlichting en communicatie, beschikbaarheid van huisartsenzorg en de implementatie van *Lang Leven Thuis*—de samenhang bewaakt en de voortgang versnelt. Deze inzet kan mogelijk helpen om knelpunten te doorbreken en gezamenlijke ambities doelgericht verder te brengen.

Regionaal actiepunt	Verwachte kostenposten	Verwachte kosten
Gezamenlijke regionale bewustwordingscampagne waarbij we aansluiten bij de landelijke campagne	▪ Inzet communicatieadviseur ▪ Kosten campagnemateriaal	Nader te bepalen
Lang leven Thuis concept	▪ Inzet kwartiermaker (in het bestuurlijk overleg op 18 december 2025 hebben de stakeholders toegezegd dat alle organisaties 2500 euro bijdragen aan de kwartiermaker)	€12.500,-

3.2 Monitoring

Doel monitoring

Monitoring helpt ons niet alleen verantwoording af te leggen, maar vooral om van ervaringen te leren en ons continu te blijven verbeteren. Door structureel stil te staan bij voortgang, knelpunten en leerervaringen versterken we de uitvoering van zowel de lokale als de regionale actiepunten.

Monitoring activiteiten en projecten Weststellingwerf

We monitoren en evalueren onze activiteiten en projecten volgens pla-do-check. We stellen onze concrete plannen, acties en doelen vast. Dit doen we samen met onze stakeholders. Die betrekken we op tijd. We voeren de geplande activiteiten uit om vervolgens te evalueren en te vergelijken met de gestelde doelen. Hiervoor gebruiken we de natuurlijke momenten zoals het bestuurlijk overleg met corporaties en zorgpartijen.

Monitoring regionale activiteiten en projecten

Voor ieder regionaal actiepunt werken we met een werkgroep die verantwoordelijk is voor de uitvoering. De voortgang van het proces wordt regelmatig besproken in het reguliere regionale ambtelijke en bestuurlijke overleg Wonen/Zorg. Deze overleggen bieden ruimte om ontwikkelingen te duiden, knelpunten gezamenlijk te bespreken en goede voorbeelden te delen. Daarmee draagt de monitoring bij aan samenhang in de aanpak binnen de regio.

Monitoring regionale samenwerking

De gemeenten in de regio ZOF zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de voortgang en monitoring van de regionale samenwerking. Deze monitoring is gericht op het bewaken van de gezamenlijke visie en de voortgang van regionale actiepunten. Dit gebeurt binnen het regionale ambtelijke en bestuurlijk overleg, waar ontwikkelingen en aandachtspunten worden besproken en waar nodig bijgestuurd. De uitvoeringsagenda loopt tot en met 2034, sluit aan op het afsprakenkader ouderenhuisvesting en wordt elke twee jaar geëvalueerd door de regiogemeenten en waar nodig geactualiseerd.

In de onderstaande tabel is de regionale overlegstructuur weergegeven:

Overlegvorm	Deelnemers	Doel	Frequentie
Regionaal bestuurlijk overleg gemeenten	▪ Wethouders wonen en zorg ▪ Beleidsadviseurs wonen en zorg	▪ Voortgang van de uitvoeringsagenda bespreken ▪ Monitoring regionale actiepunten en samenwerking ▪ Financiën bespreken ▪ Verdiepen bespreken van één inhoudelijk thema (bijvoorbeeld een regionaal actiepunt of actuele ontwikkeling).	Twee keer per jaar.
Regionaal bestuurlijk overleg gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties	▪ Wethouders wonen en zorg ▪ Beleidsadviseurs wonen en zorg ▪ Bestuurders woningcorporaties en zorgorganisaties ▪ Beleidsadviseurs woningcorporaties en zorgorganisaties.	▪ Voortgang van de uitvoeringsagenda bespreken ▪ Inzicht in monitoring van de actiepunten ▪ Verdiepen bespreken van één inhoudelijk thema (bijvoorbeeld een regionaal actiepunt of actuele ontwikkeling).	Eén keer per jaar.

Regionaal ambtelijk overleg gemeenten	▪ Beleidsadviseurs wonen en zorg	▪ Monitoring regionale actiepunten ▪ Uitwisselen van kennis en ervaringen op de lokale en regionale actiepunten ▪ Voorbereiding van bestuurlijke besluitvorming en overleggen.	Circa één keer per vier weken.
Regionaal ambtelijk overleg gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties	▪ Beleidsadviseurs wonen en zorg	▪ De uitvoeringsagenda en de regionale actiepunten worden als vast agendapunt geprogrammeerd, met als doel structurele afstemming over de uitvoering.	Opnemen in bestaande overlegstructuur.

Bijlagen

- Afsprakenkader ouderenhuisvesting
- Handreiking huisvesting huisartsen